

LIETUVIAMS BŪDINGOS GRAMATINĖS ANGLŲ KALBOS KLAIDOS

R. APRIJASKYTĖ, E. PAREIGYTĖ

Beieškant efektyvesnių užsienio kalbų dėstymo metodų, iškyla gyvas reikalas rasti būdų kovoti su besimokančiųjų klaidomis, o tai įmanoma, tik išsiaiškinus jų priežastis.

Gramatinės klaidos besimokančiųjų daromos ne tik mokymosi pradžioje, jos dažnai išlieka ir vėliau, kai žodynas jau esti gerokai praturtėjęs. Ypač dažnos ir gajos tos gramatinės klaidos, kurios atsiranda dėl gimtosios kalbos interferencijos. Gramatinė interferencija pasireiškia tuo, kad atskiri gimtosios kalbos gramatinės sistemos reiškiniai perkeliami į kitą kalbą, kurios gramatinei sandarai jie nebūdingi arba reiškiami kitaip, savomis priemonėmis. Gimtosios kalbos gramatinė struktūra įsimenama dar ankstyvoje vaikystėje ir yra labai įsitvirtinusi¹. Ji, kaip rodo anglų kalbos dėstymo lietuvių auditorijoje patyrimas, nuolat skverbiasi į besimokančiųjų anglų kalbą, pažeisdama bendrinės anglų kalbos gramatinius modelius. Kadangi vieno kurio modelio pažeidimas — gramatinė klaida — paprastai pasikartoja įvairaus turinio sakiniuose, klaidos, kylančios dėl gramatinės interferencijos, yra pavojingesnės, negu leksinės interferencijos padariniai. Todėl nenuostabu, kad pastaruoju metu gramatinė interferencija imta plačiau domėtis². Yra pasirodę darbų, nagrinėjančių tą problemą ryšium su užsienio kalbų dėstymu³. Pirmieji darbai apie lietuvių kalbos gramatinę interferenciją su besimokančiojo anglų kalba nagrinėja atskirus tos interferencijos atvejus⁴.

¹ Žr. Ch. C. Fries, *Teaching and Learning English as a Foreign Language*, p. 28–29.

² Vienas iš pirmųjų plačiau ją aptarė U. Veinreichas. Žr. U. Weinreich, *Languages in Contact*, New York, 1953, 6th printing, the Hague, 1968.

³ E. M. Верецагин, Понятие „интерференции“ в лингвистической и психологической литературе, — *Иностранные языки в высшей школе*, вып. 4, М., 1968; В. Ю. Розенцвейг, Л. М. Уман, К проблеме грамматической интерференции, — *Проблемы структурной лингвистики*, М., 1962; Интерференция и грамматические категории, — *Исследования по структурной типологии*, М., 1963.

⁴ В. Кузмицкайте, Некоторые трудности усвоения временных форм глагола английского языка в высшей литовской языковой школе, — *Педагогика и психология* (Научные труды высших учебных заведений Литовской ССР), т. X, Вильнюс, 1969; Д. Текорене, Интерференция родного языка при переводе литовского деепричастия на английский язык (*Мате-*

Šiame straipsnyje bandoma aptarti ir suklasifikuoti kai kurias dažniau pasitaikančias, tipiškias gramatines klaidas, kurias besimokantieji daro dėl tiesioginės lietuvių kalbos įtakos⁵. Anglų kalbos specialybės studentų daromos klaidos rodo, kad gramatinė interferencija čia pasireiškia anglų kalbos gramatinės sandaros „lituanizavimu“ įvairiose jos grandyse – morfologijos ir sintaksės lygiuose. Klaidos atsiranda 1) dėl kai kurių gramatinių kategorijų skirtingo pasireiškimo anglų ir lietuvių kalbose, 2) dėl anglų ir lietuvių kalbų skirtingos sakinio struktūros, 3) dėl skirtingo valdymo anglų ir lietuvių kalbose.

A. KLAIDOS, ATSIKANDANČIOS DĖL KURIŲ GRAMATINIŲ KATEGORIŲ SKIRTINGO REIŠKIMO ANGLŲ IR LIETUVIŲ KALBOSE

Dėl skirtingo skaičiaus, laiko, sangrąžos ir apibrėžtumo – neapibrėžtumo kategorijų reiškimo anglų ir lietuvių kalbose dažnai atsiranda skaičiaus, laikų, sangrąžinių įvardžių ir artikelių vartojimo klaidų.

1. Skaičiaus vartojimo klaidos

Šios klaidos pasireiškia tuo, kad netaisyklingai vartojama daugiskaita arba vienskaita, ir tatai pareina nuo lietuvių kalbos atitinkamo žodžio skaičiaus.

Antai neretai besimokančiųjų klaidingai vartojami daugiskaitos forma daiktavardžiai, kurie anglų kalboje tevartojami vienskaita (pvz.: *advice, information, money, furniture*): **He inherited those money from his uncle and spent them thoughtlessly*⁶ (plg. liet. ... *tuos pinigus ir išleido juos* ...). T. b.: ... *that money and spent it*. **Her hairs were brown* (plg. liet. *plaukai*). T. b.: *Her hair was brown*. **They gave us many advices* (plg. liet. *daug patarimų*). T. b.: *much advice*. **There are good news in today's newspaper* (plg. liet. *Yra gerų naujienų*). T. b.: *There is good news*. **There were few furniture in the room* (plg. liet. ... *nedaug baldų*). T. b. *There was little furniture* ... Kaip matyti, klaidingas skaičiaus (daugiskaitos) pasirinkimas lemia ir klaidingą įvardžių (*those, them*) bei jungties (*are*) daugiskaitos formą ir nežymimųjų įvardžių (*many, few*) pasirinkimą.

Skaičiaus klaidos taip pat daromos, vartojant angliškus daiktavardžius, kuriems būdinga ir vienskaita, ir daugiskaita, bet kurių ekvivalentai lietuvių kalboje yra daugiskaitiniai (pluralia tantum) daiktavardžiai (plg. angl. *a gate* – liet. *vartai*,

риалы II симпозиума „Взаимодействие языков в процессе обучения“, Вильнюс, 1971); B. Abramavičienė, B. Gerulaitienė, B. Svecevičius, Apie gimtosios kalbos interferenciją svarbiausiose struktūriniuose anglų kalbos modeliuose (I-ojo respublikinio simpoziumo „Interferencijos problemos kalbų mokyme tezės“, Kaunas, 1968).

⁵ Straipsnyje klaidos iliustruojamos tik keliais pavyzdžiais.

⁶ Ženklu * pažymėti klaidingi sakiniai.

⁷ Sutrupinimas „t. b.“ reiškia „turėtų būti“.

angl. *a ceiling* – liet. *lubos*, angl. *a wedding* – liet. *vestuvės* ir t. t.). Šis lietuvių kalbos gramatinės interferencijos atvejis matomas tokiuose klaidinguose pasakymuose: **I opened the doors, but could not close them* (plg. liet. *Atsidariau duris, bet negalėjau jų uždaryti*). T. b.: *I opened the door, but could not close it*. **The floors in the room were bare* (plg. *Ant grindų tame kambaryje nieko nebuvo patiesta*). T. b.: *The floor in the room was bare*.

Lietuvių kalbos skaitvardžių pavyzdžių besimokantieji dažnai suteikia daugi-skaitos formą ir anglų kalbos skaitvardžiams, apskritai skaičiumi nekaitomiems. Būdingi tokie klaidingi pasakymai: **Three hundreds roubles* (plg. liet. *Trys šimtai rublių*). T. b.: *Three hundred roubles*. **The hall holds some two thousands people* (plg. liet. *du tūkstančius ...*). T. b.: *...two thousand people*.

Lietuvių kalbos gramatinės skaičiaus kategorijos perkėlimo į anglų kalbą atvejų galima įžiūrėti ir netaisyklingame vienaskaitos vartojime. Pavyzdžiui, klaidingai vartojami vienaskaita daiktavardžiai, turintieji anglų kalboje tik daugiskaitos formą: **The latest statistic shows that the death rate of babies has diminished greatly* (plg. liet. *statistika ...*). T. b.: *The latest statistics show ...* **After the war one could see heaps of rubbles in Vilnius* (plg. liet. *... griuvėsių krūvas*). T. b.: *heaps of rubble*.

Klaidingai vartojama vienaskaita ir daiktavardžių, einančių po skaičių, kurių paskutinis dėmuo yra vienetas, pvz., **twenty-one book* (plg. liet. *dvidešimt viena knyga*). T. b.: *twenty-one books*.

2. Laikų vartojimo klaidos

Dauguma laikų vartojimo klaidų atsiranda tais atvejais, kai kurį nors lietuvių kalbos laiką atitinka keli anglų kalbos laikai. Pavyzdžiui, lietuvių kalbos būsimąjį laiką gali atitikti ne tik anglų kalbos Future Indefinite ir Future Continuous laikai, bet ir Present Indefinite (sąlygos ir laiko šalutiniuose sakiniuose), ir Future-in-the-Past, ir net Past Indefinite (laikų derinimo atveju). O lietuvių kalbos esamąjį vientisinį laiką gali, pavyzdžiui, atitikti anglų kalbos Present Indefinite, Present Continuous, Present Perfect Continuous ir net Past Indefinite bei Past Continuous (laikų derinimo atveju).

Viena iš dažniausiai pasitaikančių laikų vartojimo klaidų dėl gimtosios kalbos įtakos yra laikų derinimo taisyklių nepaisymas. Kadangi lietuvių kalboje šalutiniame papildinio sakinyje laikai vartojami nepareinamai nuo pagrindinio sakinio laiko, studentai, užuot pasakę *He said he knew it* arba *We were sure he would come*, klaidingai pasako **He said he knows it* (plg. liet. *Jis sakė, kad žino*); **We were sure he will come* (plg. liet. *Mes buvome tikri, kad jis ateis*).

Šalutiniuose laiko ir sąlygos sakiniuose, kuriuose logiškas būsimasis laikas reiškiamas anglų kalboje gramatiniu esamuoju laiku (pvz., Present Indefinite, Pres-

ent Perfect), besimokantieji linkę vartoti kurį nors būsimąjį laiką. Antai vietoj *When I have time I shall come* klaidingai pasako: **When I shall have time I shall come* (plg. liet. *Kai turėsiu laiko, ateisiu*). Arba: **If he will insist, I shall give in* (plg. liet. *Jeigu jis primygtinai reikalauš ...*). T. b.: *If he insists*

Studentai dažnai vietoj reikiamo Present Perfect laiko vartoja Past Indefinite⁶ ir atvirkščiai, nežiūrint to, kad kiekvieno iš tų dviejų laikų vartojimas anglų kalboje griežtai ribotas. Matyt, viena iš priežasčių, kodėl lietuviai studentai neskiria tų laikų vartojimo, yra ta, kad lietuvių kalboje būtasis kartinis ir esamasis atliktinis laikas, kurie tam tikru mastu gali būti laikomi (ir studentų šiuo atveju iš tikrųjų laikomi) minėtų anglų kalbos laikų atitikmenimis, dažnai pavartojami vietoj vienas kito, pagręčiui (plg. liet. *Ar esi skaitęs? Ar skaitei ... ?*).

Tipinga lietuvių studentų laikų vartojimo klaida yra vartoti šalutiniame nerealios sąlygos sakinyje tą pačią analitinę formą *should (would) + Infinitive*, kuri vartojama pagrindiniame sakinyje. Pvz., dažni tokie klaidingi pasakymai: **If I would know it, I would tell you* vietoj *If I knew it, I would (should) tell you*. Šiai klaidai atsirasti bus padėję tai, kad lietuvių kalboje šalutiniame sąlygos sakinyje vartojama ta pati tariamosios nuosakos forma, kaip ir pagrindiniame sakinyje (plg. liet. *Jeigu žinočiau, pasakyčiau*). Tas pat pasakytina ir apie klaidas nerealios sąlygos sakiniuose, nusakančiuose veiksmą praeityje. Lietuviško sakinio *Jeigu būčiau žinojusi, būčiau pasakiusi* pavyzdžiu besimokantieji klaidingai pasako: **If I would have known, I would have told you* vietoj *If I had known, I would (should) have told you*.

3. Sangražinių įvardžių vartojimo klaidos

Tipinga besimokančiųjų klaida yra anglų kalbos veiksmožodžius, kurių ekvivalentai lietuvių kalboje yra sangražiniai veiksmožodžiai (su sangražos dalelyte *-si*), vartoti su sangražiniu įvardžiu *oneself*, pvz., **He feels himself tired*. T. b.: *He feels tired* (plg. liet. *Jis jaučiasi pavargęs*). **He has changed himself a good deal*. T. b.: *He has changed a good deal* (plg. liet. *Jis smarkiai pasikeitė*). Ir net **He left himself at home that afternoon* (plg. liet. *Jis pasiliko namie*), kur „paraidžiui“ išverčiama ne tik sangražos dalelytė, bet ir veiksmožodis *palikti*. T. b.: *He remained (stayed) at home that afternoon*.

Sangražinių įvardžių netaisyklingam vartojimui įsigalėti greičiausiai bus padėjusi ta aplinkybė, kad lietuvių kalboje sangražiniai veiksmožodžiai gan plačiai paplitę ir gali reikšti ne tik veiksmo grįžtamumą į patį subjektą (pvz., *šukuojasi, maitinasi, rengiasi*), bet ir tarpusavio sąveiką (pvz., *mylisi, pešasi*), savaiminį veiksmą

⁶ Э. В. Кузмицайте, Основные типы сообщений, передаваемых временными формами Present Perfect, Past Indefinite и Past Perfect, и методика работы над ними в литовской аудитории, — Pedagogika ir psichologija, XI, V., 1971.

(pvz., *draikosi, keičiasi*) ir kt.⁹ Tad daugelio lietuvių kalbos sangražinių veiksmažodžių ekvivalentai anglų kalboje yra veiksmažodžiai be sangražinių įvardžių (plg. liet. *keistis* – angl. *to change*, liet. *belstis* – angl. *to knock*, liet. *maudytis* – angl. *to bathe*). O ir lietuvių kalbos sangražinių veiksmažodžių kai kurie angliškieji ekvivalentai su sangražiniu įvardžiu dažnai vartojami ir be jo, pvz., *He always washes in cold water* (plg. liet. *prausiasi*).

4. Artikelių pakeitimo klaidos

Gausiose artikelio vartojimo klaidose galima rasti atvejų, kai klaidos daromos dėl tiesioginės lietuvių kalbos įtakos. Čia turimi omenyje atvejai, kai besimokantieji pavartoja ne artikelį (žymimąjį ar nežymimąjį), o paraidžiui „išverčia“ lietuvių kalbos priemonę apibrėžtumui ar neapibrėžtumui reikšti. Sakydami **He spoke about that day when they met* (plg. liet. ... *apie tą dieną, kai ...*) arba **That day when he arrived* (plg. liet. *tą dieną, kai jis atvyko*), jie klaidingai išverčia lietuvių kalbos parodomąjį įvardį (*tas, ta*), užuot pavartoję žymimąjį artikelį. T. b.: *He spoke about the day ...; the day when he arrived*. O sakydami **One woman told me* (plg. liet. *Viena moteris man pasakė*), **There lived one rich miller* (plg. liet. *Gyveno vienas turtingas malūnininkas*) vietoj *A woman told me; There lived a rich miller*, išverčia lietuvių kalbos nežymimąjį įvardį (*vienas, viena*) žodžiu *one*, kuri mano turint tas pačias homonimines funkcijas (skaitvardžio ir įvardžio), kaip ir lietuvių kalboje.

B. KLAIDOS, ATsirandančios dėl anglų ir lietuvių kalbų skirtingos sakinio struktūros

Anglų kalbos, kaip analitinės, ir lietuvių kalbos, kaip sintetinės, struktūrų skirtumai nulemia šių kalbų sakinio struktūros skirtumus. Nepaisydami šių skirtumų ir perkeldami lietuviško sakinio struktūros ypatybes į angliškąjį sakinį, besimokantieji dažnai nesilaiko nusistovėjusios sakinio žodžių tvarkos anglų kalboje, praleidžia pagrindines sakinio dalis, vartoja du ar daugiau neiginių tame pačiame sakinyje.

1. Žodžių tvarkos nesilaikymas¹⁰

Perkeldami palyginti laisvą lietuviško sakinio žodžių tvarką į anglų kalbos sakinį, studentai dažnai sukeičia vietomis veiksnį ir papildinį, nesuvokdami, kad tuo pačiu sakinį padaro beprasmi, pvz., **The report made the monitor* (plg. liet. *Pranešimą padarė seniūnas*) vietoj reikiamo *The monitor made the report* arba *The report was*

⁹ П. Бернадишене, Значение и употребление возвратных глаголов в современном литовском литературном языке, Автореферат, Вильнюс, 1962.

¹⁰ Turima galvoje ne emfatinė kalba.

made by the monitor, arba visai pakeičia jo reikšmę, pvz., **Then the pupil punished the teacher and sent him to the headmaster* (plg. liet. *Tada mokinį mokytojas nubaudė, pasiųsdamas pas direktorių*, – o klaidingojo anglų kalbos sakinio prasmė ta, kad mokinys nubaudė mokytoją).

Pasitaiko, kad besimokantieji įterpia tarp veiksnio ir tarinio kurią nors aplinkybę: **He yesterday was not able to come* (plg. liet. *Jis vakar negalėjo ateiti*). T. b.: *He was not able to come yesterday*. Arba: **I very much like to skate* (plg. liet. *Labai mėgstu čiuožti*). T. b.: *I like to skate very much*.

Dažnos ir sunkiai įveikiamos yra dviejų ar daugiau pažyminių eilės nesilaikymo klaidos. Besimokantieji dažnai sakiniuose su nevienarūšiais pažyminiais nesilaiko nusistovėjusios žodžių tvarkos, kai pažyminiais eina du įvardžiai, pvz., parodomasis ir savybinis: **this my note-book* (plg. liet. *šis mano sąsiuvinis*) vietoj *this note-book of mine*; savybinis ir nežymimasis: **other his mistakes* (plg. liet. *kitos jo klaidos*) vietoj *his other mistakes*; asmeninis ir nežymimasis: **all they went away* (plg. liet. *visi jie išėjo*) vietoj *they all went away*; kai pažyminiu eina savybinis įvardis ir kelininis skaitvardis: **the first his question* (plg. liet. *pirmasis jo klausimas*) vietoj *his first question*; kai pažyminiu eina įvardis ir būdvardis: **poor my brother* (plg. liet. *vargšas mano brolis*) vietoj *my poor brother*. Itin pavojingas yra nusistovėjusios pažyminių eilės nesilaikymas, kai pažyminys yra arba parodomasis įvardis, arba būdvardis, arba skaitvardis ir daiktavardis (genityvo linksnio arba junginyje su prielinksniu *of*), kadangi šiais atvejais dažnai iškreipiama sakinio mintis – pažymimuoju žodžiu tampa kitas žodis (daiktavardinis pažyminys). Studentai, versdami į anglų kalbą junginį *ši Robinsono byla* junginiu **this Robinson's case* vietoj *this case of Robinson*, iš tikrųjų pasako „šio Robinsono byla“. Arba liet. *Naujas Soumso namas buvo neįprastas* klaidingai išvertus **the new Soames' house was odd* vietoj *Soames' new house was odd*, reikia suprasti, kad tat „naujojo Soumso namas...“. Klaidos pastebimos, ir kai pažyminių eilė susideda iš trijų pažyminių, pvz., įvardžio, būdvardžio ir daiktavardžio junginyje su *of*. Norėdami pasakyti *dar vienas geras Roberto bruožas* žodžių junginiu **another good Robert's feature*, besimokantieji pažymimuoju žodžiu padaro *Robert*, o ne *feature* (t. b.: *another good feature of Robert('s)*). Darydami tokias klaidas, besimokantieji išleidžia iš akių tą aplinkybę, kad lietuvių kalboje pažyminiai-būdvardžiai siejami su pažymimuoju žodžiu – daiktavardžiu derinimo būdu (kadangi yra kaitomi linksniais, skaičiais ir gimine, kaip ir daiktavardžiai), o anglų kalboje tie sintaksiniai ryšiai (tarp pažyminio ir pažymimojo žodžio) reiškiami tam tikra žodžių tvarka.

Žodžių tvarkos nesilaikymo klaidos ypač dažnos netiesioginiuose klausimuose. Kadangi lietuvių kalboje tiesioginio ir netiesioginio klausimo struktūra yra ta pati (plg. *Ką aš turiu rašyti? Aš nežinau, ką aš turiu rašyti*), besimokantieji ir anglų kal-

boje tiesioginio klausimo struktūrą taiko netiesioginiam klausimui. Pvz., užuot pasakę *I don't know what I must write*, sako **I don't know what must I write*. Vietoj *I'm not sure where he lives* sako **I'm not sure where does he live*.

2. Pagrindinių sakinio dalių praleidimas

Taikant lietuvių kalbos sakinio struktūrą angliškam sakiniui, praleidžiamas ir veiksnys bei tarinys.

Veiksnį besimokantieji linkę praleisti, kai jis reikštinas įvardžiu – asmeniniu arba įvedamuoju *it*. Klaidingai sakydami **Tom was so tired that fell asleep at once* (t. b.: *that he fell asleep...*), besimokantieji praleidžia veiksnį – asmeninį įvardį. Lietuvių kalboje toks praleidimas galimas, kadangi sintetinėmis priemonėmis – tarinio forma – nusakomas, be kita ko, ir asmuo (plg. *Tomas buvo toks išvargęs, kad tuoj pat užmigo*); o anglų kalboje, kuriai asmens kategoriją reikšti veiksmažodžio galūne apskritai nėra būdinga, veiksnys šalutiniame sakinyje, nors ir sutampantis su pagrindinio sakinio veiksniu, negali būti praleidžiamas.

Kita veiksnio praleidimo klaida pasitaiko beasmeniuose sakiniuose, kur praleidžiamas įvardis *it*. Užuot pasakę *It is pleasant to bathe in the sea*, kartais pasako **Pleasant to bathe in the sea* (plg. liet. *Malonu maudytis jūroje*).

Pasitaiko ir sudurtinio bei suvestinio tarinio pirmojo komponento praleidimų. Pvz., užuot pasakę *He is, on the whole, a diligent student*, besimokantieji praleidžia jungtį ir klaidingai pasako **He, on the whole, a diligent student*.

Modalinis veiksmažodis dažnai esti praleidžiamas tokiuose klaidinguose klausimuose, kaip **To write? *To read?* (plg. liet. *Rašyti? Skaityti?*). Lietuvių kalboje modalinis veiksmažodis *turiu, privalau* čia yra praleistas, numanomas. Angliškame sakinyje modalinis veiksmažodis būtinas: *Shall I write? Shall I read?*

3. Dviejų ar daugiau neiginių vartojimas

Viena iš angliško sakinio „lituanizavimo“ apraiškų yra ir dviejų ar daugiau neiginių vartojimas tame pačiame sakinyje.

Sakydami **I don't know nothing about it, *I cannot by no means go there now*, studentai pagal lietuvių kalbos pavyzdį vartoja du neiginius tame pačiame sakinyje (plg. *Aš nieko apie tai nežinau, Aš niekaip negaliu ten dabar eiti*), o turėtų būti: *I don't know anything about it. I cannot go there by any means* arba *I can go there by no means*.

C. KLAIDOS, SUSIJUSIOS SU SKIRTINGU VALDYMU ANGLŲ IR LIETUVIŲ KALBOSE

Nepaisydami skirtingo veiksmažodžio valdymo anglų kalboje, besimokantieji kartais klaidingai vartojarieveiksmį vietoj būdvardžio, bendratį vietoj gerundiaus, taip pat daro klaidų, vartodami papildinį.

Po tokių veiksmažodžių, kaip *feel, look, taste, smell* besimokantieji linkę vartotirieveiksmų vietoj reikiamo būdvardžio. Pvz., **I felt badly that day* (plg. liet. *Aš blogai jaučiausi*) vietoj *I felt bad*; **She looks nicely* (plg. liet. *Ji gražiai atrodo*) vietoj *She looks nice*. Anglų kalboje po minėtųjų veiksmažodžių vartojami būdvardžiai, kurie kartu su veiksmažodžiu sudaro suvestinį tarinį, tuo tarpu atitinkamuose lietuviškuose sakiniuose šie veiksmažodžiai eina vientisiniais tariniais, kuriuos apibūdinarieveiksmis – būdo aplinkybė.

Kadangi anglų kalbos gerundijų dažnai atitinka lietuvių kalbos bendratis (plg. *She avoided speaking to him – Ji vengė su juo kalbėti*), besimokantieji dažnai po veiksmažodžių, su kuriais vartotinas gerundijus, vartoja bendratį. Ypač dažnos tokios klaidos po *to suggest, to finish, to be worth while*.

Klaidingai

Turėtų būti

- *He suggested to go there* (plg. *Jis pasiūlė ten nueiti*) *He suggested going there*
**They finished to read* (plg. *Jie baigė skaityti*) *They finished reading*
**It is worth to see* (plg. *Verta pamatyti*) *It is worth (while) seeing*

Prie dažniausiai pasitaikančių klaidų, atsirandančių dėl skirtingo veiksmažodžio valdymo anglų ir lietuvių kalbose, priskirtinos ir papildinio vartojimo klaidos.

Po kai kurių veiksmažodžių, reikalaujančių prielinksninio papildinio, studentai pavartoja netiesioginį papildinį be prielinksnio. Pvz., užuot pasakę *We asked him to describe to us her appearance* arba *Explain to me what it means*, klaidingai sako: **We asked him to describe us her appearance* (plg. liet. *Mes paprašėme nuskaityti mums, kaip ji atrodo*), **Explain me what it means* (plg. liet. *Paaiškink man, ką tai reiškia*).

Po tokių tranzityvinių veiksmažodžių, kaip *address, enter, approach*, valdančių tiesioginį papildinį, klaidingai pavartojamas netiesioginis papildinys su prielinksniu, kuris išverčiamas iš lietuvių kalbos.

Klaidingai

Turėtų būti

- *She addressed to the teacher in English* *She addressed the teacher in English*
(plg. *Ji kreipėsi į mokytoją angliškai*)
**He entered into the room* (plg. *Jis įėjo į kambarį*) *He entered the room*
**The train was approaching to the station* (plg. *Traukinys artėjo prie stoties*) *The train was approaching the station*

Po kai kurių veiksmažodžių, su kuriais anglų kalboje vartotinas suvestinis papildinys (Complex Object), studentai linkę vartoti šalutinį papildinio sakinį. Ypač dažnai ta klaida pasitaiko po veiksmažodžio *want*.

Klaidingai

Turėtų būti

**I want that you would come tomorrow* *I want you to come*
(plg. *Noriu, kad rytoj ateitum*)

**He didn't want that anyone would know this* (plg. *Jis nenorėjo, kad kas nors apie tai žinotų*) *He didn't want anyone to know this*

Tokios yra dažniausios mūsų studentų daromos gramatinės klaidos, atsirandančios dėl lietuvių kalbos interferencijos.

Žinant lietuvių kalbos gramatinės struktūros interferencijos pasireiškimo atvejus, mokantis anglų kalbos, yra lengviau įveikti interferenciją, atitinkamai organizuojant mokymo procesą bei naudojant specialiai sudarytus pratimus.

Vilniaus V. Kapsuko universitetas
Anglų filologijos katedra

Įteikta
1972 m. birželio mėn.

COMMON GRAMMAR ERRORS MADE BY LITHUANIAN LEARNERS OF ENGLISH

Summary

In this paper an attempt is made to analyse the most common grammar errors made by Lithuanian learners due to the interference of their mother tongue. The analysis of the errors shows that most of them are due to: 1) the different expression certain grammatical categories find in the Lithuanian and English languages, 2) the different sentence structure and 3) different government.

1. Mistakes caused by the different expression grammatical categories find in both languages are: a) mistakes in the usage of number (replacing singular by plural and vice versa); b) mistakes in the usage of tenses (neglecting sequence of tenses, replacing a present tense in adverbial clauses of time and condition by a future tense, replacing Present Perfect by Past Indefinite and vice versa, usage of *should(would)* + Infinitive in sentences of unreal condition not only in the principal clause, but also in the adverbial clause); c) mistakes in the usage of reflexive pronouns after verbs the Lithuanian equivalents of which are *verba reflexiva*; d) mistakes of replacing the definite article by a demonstrative pronoun and the indefinite article by the indefinite pronoun *one*.

2. Mistakes caused by the different sentence structure in both languages are: a) mistakes in word order (placing the object before the subject, inserting an adverbial modifier between the subject and the predicate, neglecting the sequence of attributes, using inverted word order in indirect questions); b) omission of parts of the sentence (the subject, part of the predicate); c) double negation.

3. Mistakes due to different government in both languages are: a) replacing adverb by adjective and gerund by infinitive; b) mistakes in the use of objects (replacing prepositional object by indirect object without preposition, direct object by prepositional object, complex object by object clause).

An awareness of the points of interference of the Lithuanian grammatical structure with that of English may enable the teacher to anticipate problems when presenting certain features of English grammar and planning techniques and materials aimed at overcoming them.